

GERIATRIK BEMORLARDA SPINAL ANESTEZIYA VAQTIDA MAHALLIY ANESTETIKLARNING ASORATLARI

Sayfiddinova N.A

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 1-son Davolash ishi fakulteti
Anesteziologiya va Reanimatologiya kafedrası, Toshkent Tibbiyot Akademiyasi
Ilmiy rahbar: katta o'qituvchi Yusupova B.Y

Kirish. Spinal anesteziya yuqori samaradorlik va nisbatan xavfsizligi tufayli geriatriya amaliyotida keng qo'llaniladi. Biroq, keksa yoshdagi bemorlarda yurak-qon tomir tizimi va markaziy nerv tizimining o'ziga xos xususiyatlari tufayli mahalliy anestetiklar qo'llanganda turli asoratlar rivojlanishi mumkin. Bu asoratlarning sabablari, xavf omillari va oldini olish choralari bo'yicha tadqiqotlar zarur.

Tadqiqot maqsad. Geriatrik bemorlarda spinal anesteziya vaqtida mahalliy anestetiklardan foydalanish bilan bog'liq asoratlarni aniqlash, ularning xavf omillarini baholash va optimal anestetik tanlash bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqish.

Materiallar va usullar. Tadqiqotda 65 yosh va undan katta bo'lgan 120 nafar bemor ishtirok etdi. Ular uch guruhga ajratildi:

- 1-guruh – bupivakain (40 bemor)
- 2-guruh – ropivakain (40 bemor)
- 3-guruh – lidokain (40 bemor)

Har bir bemorda arterial bosim, yurak urish tezligi, nevrologik reaksiya va umumiy holati baholandi. Anestetik moddalarning yurak-qon tomir va markaziy nerv tizimiga ta'siri retrospektiv va prospektiv tahlillar orqali o'rganildi.

Tadqiqot natijasi. • Bupivakain bilan spinal anesteziya qilingan bemorlarning 35%ida arterial gipotenziya, 20%ida bradikardiya va 15%ida bosh aylanishi kuzatildi.

- Ropivakain ishlatilgan bemorlarning 10%ida arterial bosim pasayishi qayd etildi, yurak urish tezligi sezilarli o'zgarishlarga uchramadi.

- Lidokain qo'llangan bemorlarning 25%ida nevrologik asoratlar (paresteziya, orqa og'riqlari) kuzatildi, yurak-qon tomir tizimi tomonidan esa sezilarli o'zgarishlar qayd etilmadi.

Umuman olganda, bupivakain yurak-qon tomir tizimiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan bo'lsa, ropivakain nisbatan xavfsiz bo'lib chiqdi. Lidokainning asosiy asoratlari esa nevrologik xarakterga ega bo'ldi.

Xulosa. Geriatrik bemorlarda spinal anesteziya vaqtida mahalliy anestetik tanlashda individual yondashuv zarur. Yurak-qon tomir asoratlarini kamaytirish maqsadida ropivakain eng maqbul variant sifatida tavsiya etiladi. Bupivakain yurak faoliyatiga kuchli ta'sir qilishi sababli ehtiyotkorlik bilan qo'llanishi lozim. Lidokain esa nevrologik asoratlar ehtimoli yuqori bo'lgani sababli, uzoq muddatli jarrohlik amaliyotlarida ehtiyotkorlik bilan ishlatilishi kerak.

Tadqiqot natijalari mahalliy anestetiklardan foydalanish bo'yicha klinik tavsiyalarni shakllantirishga yordam beradi va geriatrik bemorlar uchun xavfsiz anesteziya strategiyalarini ishlab chiqishga xizmat qiladi.